

Människovärde

FÖR VARJE MÄNNISKAS UNIKA OCH OKRÄNKBARA VÄRDE

NR 3/2026

Dödshjälsindustrin gör sårbara personer till offer

I DETTA NUMMER

Sårbara personer offer för dödshjälsindustrin

SIDA 3

Åldersgräns för dödshjälp eliminerad i Nederländerna

SIDA 4

Dödshjälp utan samtycke i Kanada?

SIDA 7

En röst för livet och människovärdet

Människovärde bevakar och försvarar frågor som rör människovärdet. Föreningen har som ändamål att verka för en ökad respekt för människans unika och okränkbara värde från livets början till dess slut, samt vara ett forum för en konstruktiv etisk dialog i frågor som rör människovärdet.

Arbetet vilar på *den kristna värdegrunden* att allt mänskligt liv är lika mycket värt från befruktning till en naturlig död och på *människovärdesprincipen*, idén om människans värde oberoende av personliga egenskaper och funktioner i samhället.

Verksamheten bedrivs genom tre grundläggande uppdrag: utbildning, opinionsbildning och rådgivning.

Organisationen är politiskt och religiöst obunden.

**LÄS MER PÅ
MÄNNISKOVÄRDE.SE**

DU ÄR VÄL MEDLEM?

LEDARE

Hej!

Årets sista nummer handlar om dödshjälp. Något jag insett är att ju mer man sätter sig in i frågan, desto mer förstår man att när det väl blivit lagligt inte går att kontrollera. Lagarna har någon sorts dödens kultur inbyggda i sig som gör att sårbara och sköra personer efter hand blir offer för dödshjälp. De som lider av psykiska besvär, lever i fatigdom och social isolering eller är alkoholiserade. De strikta kriterier som marknadsförs från början är bara en fasad. Det blir alltid något annat med tiden. Det sluttande planet är på riktigt. Läs mer på sidan 3!

Dödshjälpståget har rusat vidare i världen, men fick sig ett stopp i Storbritannien. Där

det röstades ner i underhuset den 11 september. I Nederländerna däremot finns numera ingen åldersgrupp som är skyddad från dödshjälp. Detta kan du läsa mer om på sidan 4. I Kanada verkar dödshjälp utan samtycke bli allt vanligare. Läs exempel på detta på sidan 7.

Jag vill påminna dig om att fira Livets söndag den tredje advent, som i år infaller 13 december. Påminn din pastor och din församling! Mer info finns på sidan 5. Missa inte heller årets digitala adventskalender som handlar om livets uppkomst och fosterutvecklingen. I varje lucka får du möta ett barn och läsa om dess utveckling i sin mammas mage. Mer info på sidan 6.

Följ oss på sociala medier för att få det senaste. Vi finns på Instagram, Facebook, X och TikTok.

För livet. För människovärdet.

Cecilia B. Klingberg
Ansvarig utgivare

PS. Tidigare nummer av tidningen hittar du på: manniskovarde.se/tidning.

FÖLJ OSS PÅ
FACEBOOK,
INSTAGRAM,
TWITTER
& TIKTOK!

människovärde⁺

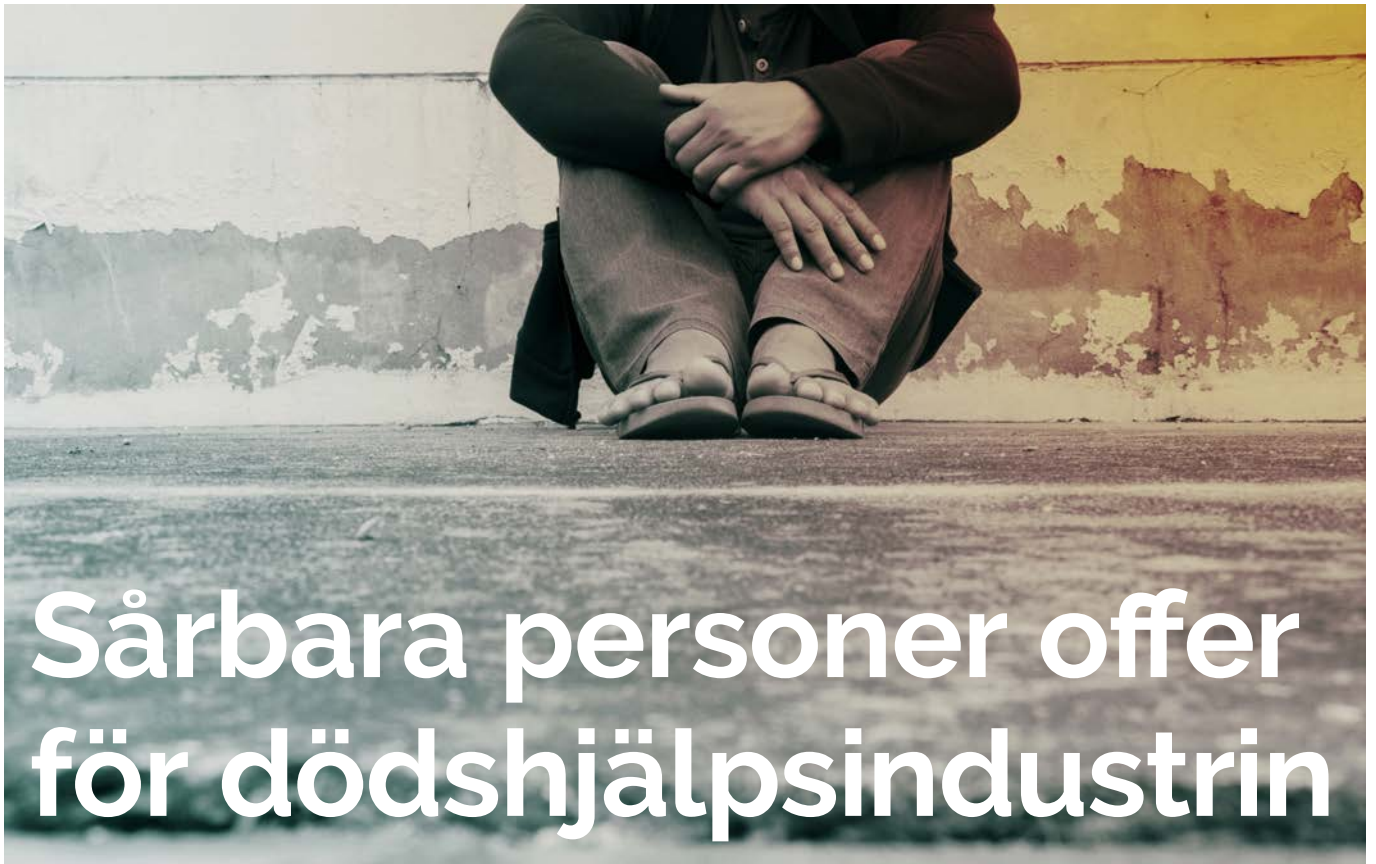
Tidning utgiven av föreningen Människovärde

Kontakt: Gunstavägen 23 • 74151 Uppsala
018-129300 • info@manniskovarde.se
www.manniskovarde.se

Ansvarig utgivare:
Cecilia B. Klingberg
cecilia@manniskovarde.se
Layout: DJESIGN
Utgåvor: 3 ggr/år

Människovärdes styrelse:
Emelie Rynningsjö, Per Karlsson, Matilda Möller,
Cecilia B. Klingberg och
Brita Storlund

Gåvor till Människovärde:
Bankgiro: 5219-0238
Bankgiro (OCR): 5223-1198
Swish: 123-1471341

Sårbara personer offer för dödshjälpsindustrin

Ett dödshjälpsfall i den kanadensiska provinsen Ontario fick under våren 2026 stor uppmärksamhet i media. Enligt *National Post* hade 45-årige Thomas Dillon stämt träff med en dödshjälpsläkare på en parkeringsplats, och på ett närliggande café fått sin ansökan om dödshjälp bedömd. När dödshjälpen några månader senare skulle utföras i januari 2024 träffades de på samma plats igen, och läkaren skjutsade Dillon direkt till ett bårhus där dödshjälpen utfördes.

Dillon hade ingen dödlig sjukdom utan led av psykiska besvär, alkoholism, fattigdom och social isolering. Dillons familj motsatte sig dödshjälpen och hade erbjudit sig att hjälpa honom, men genom *spår 2* kunde han godkännas eftersom hans lidande bedömdes vara kroniskt och outhärdligt. *Spår 2* innebär att personer som inte är döende men lider av kroniska sjukdomar eller funktionsnedsättningar kan beviljas dödshjälp.

Dillons fall är inte unikt. Inför legalisering av dödshjälp hävdas att säkerhetsåtgärderna är tillräckliga och att de kommer att fungera i praktiken, men fall som kommit till allmänhetens kännedom visar att så inte är fallet och att oegentligheter förekommer.

61-årige Alan Nichols i Kanada togs 2019 in på sjukhus på grund av att han var undernärld. Han led av depression, var socialt isolerad och vägrade äta och ta sina mediciner. En månad senare hade han beviljats och dött genom dödshjälp. Familjen hävdar att han på grund av sitt psykiatriska tillstånd inte uppfyllde kriterierna för att beviljas dödshjälp, och att kriteriet att döden ska vara "rimligen förutsebar" är för diffust och därför ger utrymme för godtyckliga tolkningar.

Sjuksköterskan Donna Duncan förstod hur hon skulle göra för att kringgå systemet. På grund av en bilolycka hade hon drabbats av en allvarlig hjärnskakning som ledde till att hennes personlighet förändrades. Hon blev alltmer paranoid och levde i rädsla för att bli ihjälskjuten varje gång hon lämnade hemmet. Donnas husläkare sedan 20 år tillbaka vägrade att godkänna hennes ansökan om dödshjälp. Men genom att svälta sig till undernäring började hon betraktas som döende och hittade en annan läkare som beviljade hennes ansökan. Hennes två vuxna döttrar har efteråt försökt få en oberoende utredning av dödshjälpen, men de har inte fått tillgång till hennes journaler eftersom man på sjukhuset hävdar att döttrarna

inte agerar i sin avlidna mammas bästa intresse.

En 74-årig dement kvinna fick 2016 dödshjälp i Nederländerna. Hon hade tidigare skrivit ett livstestamente där hon önskade dödshjälp när sjukdomen blivit så framskriden att hon inte längre kunde bo hemma. När den skulle utföras spjárnade hon dock emot och verkade ha ångrat sig. Läkaren bad då närvarande familjemedlemmar att hålla fast henne så det dödliga preparatet kunde injiceras, vilket de också gjorde. Läkaren åtalades senare men friades eftersom hon ansågs ha handlat i god tro.

36-åriga Alexina Wattiez från Belgien valde dödshjälp 2022 när hon var i slutskedet av en cancersjukdom. Hon ville dö fridfullt i sin egen säng och tog farväl av man och dotter, varefter preparatet injicerades. Men när döendet dröjde och Wattiez började skrika hade två sjuksköterskor kvävt henne med en kudde. Obduktionen visade också att hon dött genom kvävning.

Legaliserad dödshjälp innebär inte en värdig död utan fråntar sårbara och döende människor ett värdigt liv tills den naturliga döden inträffar.

Åldersgräns för dödshjälp eliminerad i Nederländerna

I Nederländerna har dödshjälp varit lagligt sedan 2002. Dock hade dödshjälp sedan 1984, efter ett domstolsbeslut, redan praktiserats under vissa begränsade omständigheter. Kriterierna var från början att patienten skulle vara myndig och mentalt kompetent vid tiden för ansökan, men samtidigt fanns undantag för 12–18-åringar. Sedan 2024 är dödshjälp också tillåtet för barn mellan 1–12 år. Enligt Smer (Statens medicinsk-etiska råd) gäller det barn som förväntas dö inom en överskådlig framtid, vars lidande är outhärdligt och där palliativ vård inte räcker till.

En funktionsnedsatt 2-åring blev 2025 det första barnet under 12 år att dö genom dödshjälp. Detta barn föddes för tidigt i vecka 26 när föräldrarna befann sig utomlands. Barnet fick intensivvård och först vid 4 månaders ålder kunde det flyttas till ett sjukhus hemma i Ne-

derländerna. Barnet hade en CP-skada, epilepsi, svårigheter att svälja, och hade vid 2-års ålder inte lärt sig att gå eller prata. Föräldrarna ansökte om dödshjälp och en första läkare godkände den med motiveringen att barnets lidande var outhärdligt och utan hopp om förbättring. Den andra läkaren, som krävs innan en ansökan om dödshjälp kan beviljas, ansåg dock att kriterierna inte var uppfyllda eftersom det fortfarande fanns behandlingsalternativ, inklusive palliativ vård, som ännu inte hade testats. Föräldrarna tackade nej till det och en tredje läkare konsulterades som godkände dödshjälpen.

Sedan tidigare finns enligt Smer dödshjälp även för 0–1-åringar i Nederländerna, förutsatt att följande kriterier är uppfyllda:

- Barnets lidande klassas om outhärdligt och utan hopp om förbättring.
- Föräldrarna har fått all tillgänglig in-

formation om diagnos och prognos.

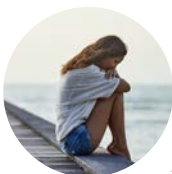
- Läkare och föräldrar är övertygade om att ingen annan lösning finns.
- Föräldrarna har gett informerat samtycke till dödshjälpen.
- Minst två läkare har undersökt barnet och kommit fram till samma slutsats. Denna ska förmedlas skriftligen till föräldrarna.

Eftersom barn mellan 0–1 respektive 1–12 år inte själva kan ge ett informerat samtycke, täcks dessa dödsfall inte av ordinarie dödshjälpslagar enligt Smer, utan går istället under lagstiftningen som reglerar sena aborter. Den brittiske läkaren Calum Miller hävdade på sin blogg 2020 att omkring 100 nyfödda barn årligen dör i Nederländerna genom denna "dödshjälp", där en vanlig anledning är ryggmärgsbräck.

Det finns således ingen åldersgrupp längre som är skyddad från dödshjälp.

MÄNNISKOVÄRDE

arbetar inom följande ämnesområden:

ABORT

Vi vill öka respekten för de ofödda barnen så att de ses som egna individer och omtalas som barn. Vi vill se en minskning av de höga aborttalen i Sverige och goda alternativ till abort. Vi vill arbeta för en nollvision för aborter, det vill säga för ett samhälle där ingen ska behöva genomgå en abort och där efterfrågan minskas.

DÖDSHJÄLP

Vi vill verka för rätten till liv och för att det nuvarande förbudet mot dödshjälp och läkarassisterat självmord bevaras. Vi vill främja respekten för livet i alla faser och stödja initiativ för livshjälp istället för dödshjälp. Respekten för livet måste alltid vara det etiska rättesnöret i vården. Vårdens grundläggande etik är trots allt att aldrig skada, om möjligt bota, ofta lindra, alltid trösta.

FOSTERDIAGNOSTIK

Vi är positiva till fosterdiagnostik, men motsätter oss den fosterdiagnostik som används i syfte att ursortera ofödda barn med diagnoser och funktionsnedsättningar. Vi vill lyfta fram varje människas unika värde och arbeta för ett samhälle där alla människor är välkomna, oavsett egenskaper, funktionsnedsättningar och sjukdom.

SAMVETSFRIHET

Vi arbetar för rätten till samvetsfrihet inom vården i Sverige. Vårdpersonal skall inte behöva utsläcka en annan människas liv, varken genom abort eller dödshjälp. Samvetsfrihet är en mänsklig rättighet som slås fast i Europakonventionen och FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

SURROGATMÖDRASKAP

Vi tar ställning mot all form av surrogatmödraskap eftersom det leder till exploatering av kvinnor och gör barn till beställningsbara objekt och handelsvaror. En människa skall inte kunna beställas, säljas eller köpas till något pris.

LIVETS SÖNDAG

En hyllning till livet

Var med och hylla livet genom att fira **LIVETS SÖNDAG** i din kyrka **13/12** (tredje advent). Tips och idéer om vad din kyrka kan göra hittar du på **MÄNNISKOVÄRDE.SE/LIVETS-SONDAG**

Använd
#EnHyllningTillLivet
på sociala medier
denna dag.
Tagga gärna
@manniskovarde.se
och dela våra
inlägg.

Människovärdes digitala adventskalender 2026 handlar om livets uppkomst och fosterutvecklingen. Den utgår från boken *Ett barn blir till* av Lennart Nilsson. I varje lucka får du möta ett barn och läsa om dess utveckling i sin mammas mage. Inläggen bygger på varandra och bör därför läsas i tur och ordning. En del inlägg är korta, andra långa.

Du följer årets adventskalender på Facebook, Instagram och X (Twitter), samt på manniskovarde.se/adventskalender. De som har vårt nyhetsbrev kommer få ett mejl för varje lucka fram till julafton.

MÄNNISKOVÄRDESPODDEN

Frågor som rör människovärdet är viktiga men kan vara känsliga att prata om. Debattklimatet är väldigt polariserat och därför undviker många ämnen som abort och samvetsfrihet. I Människovärdespodden vill vi ta upp den sida som generellt inte ges utrymme och som sällan presenteras på ett rättvist sätt.

Finns även på: KEYSTORY

Dödshjälp utan samtycke i Kanada?

Birgitta Stegemann var en 83-årig kanadensisk kvinna som bodde på ett äldreboende på grund av nedsatt fysisk och kognitiv förmåga. Hon hade diagnosticerats med magcancer men hade trots det ett gott allmäntillstånd med bibehållen matlust. Hon hade uttryckligen avvisat frågor om dödshjälp. Men utan att anhöriga informerats hade detta dock planerats av boendet och en första konsultation hade redan hållits med henne.

Vid den andra konsultationen deltog även barnbarnet Brigitte Kranendonk, och hon har till *Daily Mail* hävdad att läkaren inte talade klarspråk utan använde diffusa ord som kunde misstolkas. Hon hade exempelvis förklarat för Stegemann att hon skulle få medicin för att inte känna oro eller smärta, men inte varit tydlig med att det skulle leda till döden. När Kranendonk senare frågade Stegemann om hon förstod att hon skulle dö hade hon börjat gråta och sagt att hon begått ett misstag. Dödshjälpen utfördes genom eutanasi (läkare injicerar) och Kranendonk har anmält händelsen till patientombudsmannen, till Ontarios chefsåklagare, samt till polisen. Hon hävdar att det handlade en sårbar äldre människa där boendet kringgick säkerhetsåtgärder. Bland annat är det oklart om Stegemann kunnat ge ett väl informerat samtycke då hon hade nedsatt kognitiv förmåga och skrivit under ansökan om dödshjälp utan att någon anhörig fanns på plats.

"Fru B" var en multisjuk kvinna i 80-årsåldern som hade genomgått flera operationer och fick palliativ vård i hemmet. Hon hade en gång tagit upp frågan om dödshjälp med sina familjemedlemmar, och hennes make hade då samma dag begärt remiss åt henne för detta. Vid läkarbedömningen ville Fru B dock dra tillbaka ansökan med hänvisning till sina religiösa värderingar

och istället komma in på hospice för vård i livets slutskede. Den begäran avslogs dock eftersom hennes tillstånd ansågs vara stabilt. Maken, som led av utmattning på grund av sin frus hälsotillstånd, begärde då en ny läkarbedömning som skedde online. Enligt denna var Fru B kvalificerad för dödshjälp omgående och hon dog genom eutanasi senare samma dag. Detta trots att det främst var makens önskan och inte hennes egen, och trots att hennes tillstånd konstaterats vara för stabilt för hospice.

Den 9 maj 2025 ramlade 55-årige Shawn Bauman i sitt hem och skadade sina revben. På sjukhuset visade senare undersökningar att det fanns blodansamling kring ryggmärgen, vilket krävde operation. Baumans två döttrar och tidigare fru har dock fortfarande ingen aning om huruvida någon operation överhuvudtaget utfördes. Den 20 maj berättade Bauman per telefon att han skulle dö genom eutanasi dagen därpå, och att han beslutat att donera sina ögon som en sista samhällsinsats.

Han hade också gett tillstånd till att hans hjärna skulle vara "kopplad och övervakad" under proceduren. Bauman hade alkoholproblem men ingen dödlig sjukdom innan fallet. Tolv dagar efter fallet var han ändå död genom eutanasi. De anhöriga har frågor huruvida allt gick rätt till. Hade alla villkor uppfyllts eller utnyttjades Bauman som försökskanin för att observera hjärnaktiviteten under hans sista minuter i livet? För att få tillstånd till sådant krävs i normala fall flera skriftliga tillstånd, inklusive informerat samtycke från en person som är kapabel att ge det. Begäran från döttrarna om att få ut hans medicinska journal har nekats av sjukhuset.

Enligt den senaste rapporten dog totalt 16 499 personer 2024 i Kanada, vilket är en fortsatt ökning trots att den numera går i långsammare takt. Under våren 2027 var det tänkt att dödshjälp även för fysiskt friska personer med enbart psykiska sjukdomar skulle införas, men detta förslag har åtminstone tillfälligt stoppats.

FÖRSÄKRAD VS FÖRTVIVLAD

Vi ser till att ert företag har rätt försäkring!

www.fkomp.com | 018-37 01 45

FÖRSÄKRINGS
kompetens

Försäkringskompetens är försäkringsförmedlare med stor erfarenhet inom företagsförsäkring och riskhantering

SWISHA EN GÅVA!

123-147 13 41

**LIVLINAN
VID ABORT**
0771-77 78 79

LIVLINAN VID ABORT erbjuder rådgivning och samtalsstöd till kvinnor som är oplanerat gravida eller mår dåligt efter abort, samt till män och anhöriga som påverkats av en abortsituation. Jourlinjen är ett komplement till samhällets olika mottagningar och ett alternativ dit man kan vända sig i en utmanande situation.

TEL: 0771-77 78 79

MEJL: livlinan@manniskovarde.se

MANNISKOVARDE.SE/LIVLINAN-VID-ABORT